

Pagina 1

Colofon

Symbolen in het boeddhisme en christendom

Les voor groep 6/7

45 minuten

Aardrijkskunde
e
Geschiedenis
Handvaardigheid
ICT

China

— Symbolen in het christendom en het boeddhisme —

Leerkracht - handreiking

Inleiding

In deze les staan we stil bij de verschillende symbolen van het boeddhisme en het christendom. Met de kinderen kijkt u naar specifieke kenmerken/symbolen die bij de twee verschillende religies horen.

Doelstellingen

1. De leerlingen kunnen aan het einde van de les:
 - aangeven wat twee overeenkomsten zijn van het boeddhisme en het christendom.
 - aangeven wat twee verschillen zijn van het boeddhisme en het christendom.
2. De leerlingen kunnen een PowerPoint maken (indien van toepassing).

Doelgroep

Deze les is bedoeld voor groep 6/7.

Vakken en Kerndoelen

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Domein: Ruimte

Kerdoel 47

De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.

Informatie

Voor de muurkrant kan het handig zijn dat er enige achtergrond informatie gezocht wordt in de schoolbibliotheek.

Ook kan er gebruik gemaakt worden van diverse websites.

Het symbool van het boeddhisme is het omgekeerde hakenkruis.

www.boeddhisme.nl

www.boeddhisme.startpagina.nl

Lesidee

Introductie

U laat een filmpje zien (als dit niet mogelijk is, is er plaatmateriaal voor het digibord beschikbaar) over China. U vraagt de leerlingen wat er te zien is aan verschillen in godsdienst.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clippopup/20110106_cambodja01

Beeldbank- zoekterm: boeddhisme. Opgeroepen op 27-02-2014

Inleiding

In deze les gaan de leerlingen aan de slag met een PowerPoint of muurkrant over het boeddhisme tegenover het christendom. Wat zijn de verschillen? Wat zijn de overeenkomsten?

De leerlingen vertellen ook wat ze gemaakt hebben. Een minipresentatie dus.

Variatietip: Laat de leerlingen het boeddhisme vergelijken met andere godsdiensten dan het christendom. Bijvoorbeeld Islam, Jodendom, Hindoeïsme (deze is lastig).

Kern

De leerlingen gaan aan de slag met hun PowerPoint en/of muurkrant.

Afsluiting

De leerlingen houden presentaties over de gevonden informatie. Eventueel kunt u dit ook op een ander moment doen als introductie van een nieuwe les.

Als verdieping of als begin voor de nieuwe les kunt u het verhaal van de olifant en de blinde mannen voorlezen. Deze vindt u in bijlage 3.

Materialen:

- PowerPoint
- Filmpje over boeddhisme
- Computers
- Schoolbibliotheek, boeken over boeddhisme en/of andere wereldgodsdiensten
- Papier
- Scharen
- Lijm

Bijlage 1 - PowerPoint

China

Bijlage 2 – Symbolen betekenis

De betekenis van boeddhistische symbolen.

Agni symbool. De Agni, de vuurberg of de vlammenkrans wordt vaak in de vijf regenboogkleuren afgebeeld. Hij symboliseert het hoogste bewustzijn. Wanneer we deze vuurkrans zien in een mandala dan dient deze om de onwetendheid van de mediterende te verbranden en met zijn licht de duisternis van de dwaling te verdrijven. Op deze wijze opent hij de weg naar de vergeestelijkte wijsheid.

De bodhiboom. Nadat de Boeddha zes jaar op zoek naar verlichting door India had gezworven, rustte hij uit in een bos niet ver van de stad Bodhgaya. Terwijl hij onder de Bodhiboom zat te mediteren, zag hij ten slotte zijn ware aard in. Een nakomeling van de oorspronkelijke boom zou nog altijd bij Bodhgaya slaan. Bodhibomen worden door hindoes en boeddhisten als heilig gezien en zijn een bekend symbool voor voorspoed, lang leven en geluk, maar ook een herinnering aan het ultieme potentieel voor verlichting dat ieder mens heeft.

Damaru trommel. Een damaru is een kleine trommel in de vorm van een zandloper die je overal aantreft op oude tempelmuren in India, Tibet, Nepal. Het is de trommel die Shiva in één van zijn tien handen houdt en die de oermoeder godinnen bij zich dragen. Het geluid van de damaru staat symbool voor de hartslag van de kosmos, de hartslag van creatie. De damaru is één van de attributen van rondreizende boeddhistische monniken in Tibet, naast de schelphoorn en de bel of gong. Het geluid van de damaru kondigt het goede nieuws aan en roept de hulp in van de "hemelse vrouwen".

De drie juwelen. De drie juwelen van het boeddhisme, ook wel de drie toevluchtsoorden of de drievoudige edelsteen genoemd, zijn Boeddha, Dharma en Sangha. Iemand wordt boeddhist door zijn toevlucht te zoeken in de drie juwelen. Boeddha de verlichte of ontwaakte, verwijst naar de historische Boeddha en de toekomstige Boeddha van een persoon, de Boeddha aard die tot ontwikkeling moet komen. Dharma heeft ook een tweevoudige betekenis en verwijst naar de leer van de Boeddha en naar de eigen ontwikkeling of voortgang op het pad en Sangha en staat voor de gemeenschap van beoefenaars die hun toevlucht hebben gezocht in de drie juwelen van het boeddhisme en die de leer actief gebruiken om voor henzelf en anderen goed te doen.

De lachende Boeddha, ook bekend als de Maitreya-boeddha, ofwel de Boeddha van de toekomst. Dit is een symbool van geluk, vriendelijkheid en onschuldige vreugde. Hij zou grote welstand kunnen brengen en hij was de schutspatroon van de goudsmiden in het oude China. Zijn ronde buik wordt beschouwd als een lichamelijke voorstelling van [geluk](#) en rijkdom. Wie een keer per dag over zijn buik wrijft, zou zijn kansen op fortuin vergroten.

Dharma-chakra wiel. In dit wiel zit de basisleer van het boeddhisme. Het wiel heeft 8 spaken die staan voor het edele achtvoudige pad, namelijk: juist begrip, juiste gedachten, juiste spraak, juist handelen, juiste wijze van levensonderhoud, juiste inspanning, juiste indachtigheid, juiste concentratie. Ook staat het wiel voor de cyclus van tijd en is het een symbool van de volmaakte schepping.

Gau symbool. Dit symbool is eigenlijk een doosje, gedragen door hooggeplaatste Tibetanen. Dit om ze te beschermen tegen narigheid, ongeluk en ziektes, vooral wanneer ze op reis zijn. In de doosjes bevinden zich vaak kleine relikwieën of andere gezegende voorwerpen. Een gau kan bestaan uit een klein beeldje van een Tibetaanse godheid of een Boeddha of vergelijkbare afbeeldingen.

Gebedsmolen. Dit is een belangrijk voorwerp bij Tibetaanse boeddhisten, het is een metalen cilinder op een handvat, die in de richting van de klok wordt rondgedraaid. In deze cilinder zitten rollen met mantra's, bedrukte of beschreven papiertjes. Door het ronddraaien van een gebedsmolen gaat de spreuk op in de wind, zodat uiteindelijk iedereen van dit goede karma kan meegenieten.

Hert symbool. Herten symboliseren de eerste preek van de Boeddha in het hertenpark, een bos vol herten bij Sarnath in India. In de Tibetaanse traditie toont elk klooster dat de tekstenverzamelingen Kangyur en Tengyur (originelen en commentaren) bezit door herten aan weerskanten van het wiel van Dharma op het dak af te beelden. Volgens een legende offerde de Boeddha in een eerdere incarnatie zijn leven op voor dat van een drachtig hert dat van de koning moest worden geslacht waarna de koning het hele park aan de kudde gaf.

Lotusbloem. De lotusbloem is het symbool voor zuiverheid, zoals de lotus vanuit de modder onder water naar het licht groeit, zo kan ook de mens meer een wijzer mens worden. In deze symboliek is de lotus een bloem die haar wortels heeft in het troebele, modderige water van onwetendheid en lijden. De bloeiende lotus is ook symbool voor wat 'verlichting' wordt genoemd.

Ogen van Boeddha symbool, De ogen van de Boeddha staan voor de alziende ogen van Boeddha, de neus heeft de vorm van het cijfer 1 in het schrift van de Newar en de bovenste oogleden zijn half gesloten zodat de iris half te zien is om het meditatieve karakter van de Boeddha weer te geven. De wenkbrauwen zijn krullend gebogen en daartussen ligt een druppel die intuïtie aanduidt omdat het staat voor een klein derde oog, waarmee Boeddha naar binnen kijkt en zichzelf beschouwt. Deze ogen van Boeddha sieren zowat elk boeddhistisch heiligdom in Nepal. Een mond ontbreekt omdat Boeddha mediteren boven preken stelt en met deze alziende ogen is Boeddha in staat het positieve in iedere ziel op aarde te zien.

Olifant symbool, De olifant heeft een positieve symbolische kracht. Een witte olifant kondigde de geboorte van Boeddha aan. De hindoeïstische god Ganesha, die staat voor wijsheid en schrijfkunst,

draagt de kop van een olifant met 1 tand. Omdat olifanten oud kunnen worden, zijn ze ook het symbool van het overwinnen van de dood.

Padma sambhava is een van de grondleggers van het Tibetaanse boeddhisme en zijn beeltenis wordt door veel Tibetanen gedragen als beschermende amulet. Voor sommige vrome Tibetanen is hij de tweede Boeddha. Zijn naam betekent: die geboren is uit een lotus. Hij zou als jongen uit een lotus in de rivier de Indus opgedoken zijn. Hij was befaamd vanwege het verslaan van demonische machten, waardoor hij bij uitstek geschikt was als beschermende amulet.

Stoepa In de tijd voor het boeddhisme in India waren stoepa's halfronde bouwwerken of monumenten die de resten van aardse heersers bevatten. De Boeddha zag dat ze waren gebouwd voor koningen en vertelde zijn volgelingen dat ze ook moesten worden gebouwd voor ontwaakte personen, die op eigen kracht waren verlost van samsara, de eindeloze cyclus van geboorte, dood en wedergeboorte. In plaats van gewoon onderkomen van hun resten, werden stoepa's gedenktekens die latere generaties moesten inspireren het voorbeeld van de verlichte personen te volgen. Zo werd de boeddhistische stoepa een symbool van verlichting. De stoepa's ontwikkelden zich tot grote halfronde grafheuvels met soms poorten, omheinde delen, een vierkant platform met een balustrade op de heuvel, en daarboven een parasol of torenspits. De veertien ringen om de toren bij latere stoepa's symboliseren de veertien stadia op het pad naar boeddhaschap.

Tingsha is een ritueel gebruiksvoorwerp die gebruikt worden door boeddhistische monniken. Tingsha's worden over het algemeen van zeven metalen gemaakt, net als klankschalen en de zuivere klank van een paar tingsha's heeft een bijzondere invloed op de werking van de geest. In de Tibetaans-boeddhistische meditatierituelen worden tingsha's bij bepaalde collectieve meditatievormen gebruikt om de tijdens de oefening afgedwaalde meditatieleerling terug te brengen in de heldere leegte van het niet-denken.

Bijlage 3 De olifant en de blinde mannen

De parabel van de olifant en de blinden is een bekend soefi-verhaal uit de twaalfde eeuw. De onderstaande versie is ontleend aan het boek 'Tales of the Dervishes. Teaching stories of the Sufi Masters over the Past Thousand Years' van Indies Shah. Marja de Vries heeft het opgenomen in haar aanbevelenswaardige boek 'De hele olifant in beeld. Inzicht in het bestaan en de werking van Universele Wetten en de Gulden Snede.' De moraal van het verhaal is het beeld dat we vormen van de werkelijkheid op basis van onze zintuiglijke waarnemingen, die beperkt is. Dat het een illusie is te menen dat de waarheid die wij ervaren 'de waarheid' is.

'Voorbij Ghor was een stad, wiens inwoners allemaal blind waren. Op een dag kwam er een koning met zijn hofhouding en zijn leger naar deze stad en zette daar zijn kamp op. Deze koning bezat een olifant, die hij gebruikte om ontzag af te dwingen bij de mensen.

De mensen stonden te popelen om de olifant te zien en sommige blinden renden vooruit om te ontdekken wat het was. En omdat ze geen idee hadden wat de vorm of het uiterlijk van de olifant was, verzamelden ze informatie door een gedeelte ervan te betasten. Ieder van hen dacht dat hij iets begrepen had, omdat hij een gedeelte op de tast onderzocht had.

'Toen ze met het nieuws terugkwamen bij hun stadgenoten, werden ze onmiddellijk omgeven door mensen, die nauwelijks konden wachten om van hen – die het zelf verkeerd begrepen hadden – te horen wat ze dachten dat de waarheid was.

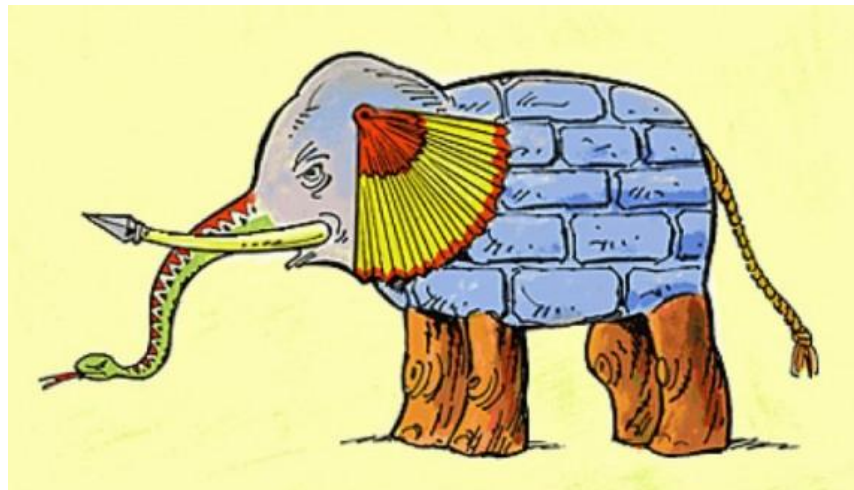
Ze stelden vragen over de vorm en het uiterlijk van de olifant en ze luisterden naar wat hen daarover werd verteld. De man die het oor had aangeraakt werd gevraagd om de aard van de olifant te beschrijven en hij zei: "Het is een groot, ruw ding, zo groot als een tapijt." Degene die de slurf had aangeraakt zei: "Ik weet wat het is. Het is een rechte en holle pijp, vreselijk en vernietigend." Degene die een poot had onderzocht zei: "Het is krachtig en stevig, zoals een pilaar."

Ieder van hen had op de tast een gedeelte van het lichaam van de olifant onderzocht. Maar geen van hen had daardoor een juist beeld van het gehele lichaam gekregen. In plaats daarvan vormden ze allemaal hun eigen beeld van het geheel, maar die voorstellingen waren niet juist.'

Pagina 9

Marja de Vries schrijft in haar toelichting: 'Net zo als het onmogelijk was voor ieder van de blinden om zo iets groots als een olifant in één keer waar te nemen en zich een beeld te vormen van 'de olifant als geheel', zo is het voor ons ook vrijwel ondoenlijk om de dynamiek binnen het universum in één keer te overzien en inzicht te verkrijgen in het geheel. Alle verschillende beschrijvingen die we aantreffen bij de diverse wijsheidstradities zijn in feite allemaal stukjes van dat geheel. In andere woorden: iedere traditie beschrijft het inzicht in het grotere geheel vanuit net weer een ander perspectief. Evenals de blinden hebben wij ook meer kans om inzicht in de achterliggende wetmatigheden van het universum als geheel te krijgen, wanneer we de waarnemingen vanuit deze verschillende perspectieven naast elkaar leggen.'

De Amerikaanse dichter John Godfrey Saxe's (1816-1887) schreef een gedicht over De Blinde Mannen en de Olifant. De vertaling daarvan luidt:

Er waren eens zes man uit Hindostan,
het opdoen van kennis zeer gezind
Ze gingen op zoek naar de olifant
(ook al waren zij allen blind)
met onderzoek zouden zij oordelen naar bevind.

De eerste liep naar de olifant
maar kwam opeens ten val
tegen de brede en stevige flank
en verklaarde meteen aan al:
'loof de heer,
maar de olifant is als een wal.'

De tweede voelde aan een slagtand
en riep: 'hé, maar neen, mijn heer,
wat is immers zo rond en scherp?
Voor mij is duidelijk maar al te zeer.
Dit wonder van een olifant is als een speer.

Nu kwam ook de derde naderbij,
greep bij toeval, als ware het een stang,
de kronkelende slurf,
en sloeg terstond een toon aan van belang:
'Aha,' sprak hij, 'de olifant lijkt erg op een slang.'

Nu stak de vierde gretig zijn handen uit,
en voelde aan de knie,
'Waar dit beest nog het meest op lijkt
is wel duidelijk,' meende die;
'Er kan geen twijfel over zijn
het is een boom die ik hier voor mij zie.'

De vijfde raakte toevallig aan het oor
en zei: 'zelfs als de blik niet tot het daglicht reikt,
Is zonneklaar wat ik hier heb;
wat ik voel is zonder twifelen geijkt,
Is dat dit wonder van een olifant op een waaier lijkt.'

Nauwelijks nog had de zesde overwogen
waar hij eens beginnen zou,
of hij voelde al de slingerende staart,
zwaaiend gaf deze hem een douw,
'Ik zie het al,' zei de man, 'de olifant is als een touw.'

En aldus zetten de zes uit Hindostan zich aan een debat,
met luide stem en onverveerd,

ieder zei er het zijne van
en liet zich door de ander onbekeerd,
Allen waren weliswaar ten deel in het gelijk,
samen echter hadden zij het verkeerd.

MORAAL:

Maar al te vaak varen allen,
denk ik, alledag,
Hun eigen koers, volkomen onwetend
over wat de ander denken mag,
En spreken zij allen van een olifant,
die geen van hen ooit zag.